

Ewakuacja ludności i zwierząt

Ogólny wstęp wprowadzający do tematu sprawnego przeprowadzania ewakuacji. Fotografia piktogramu kierującego do wyjścia ewakuacyjnego.

Wskazanie na wiadomości i umiejętności niezbędne do zrozumienia lekcji.

Cele lekcji sformułowane w języku ucznia dotyczą sprawnej ewakuacji i przeciwdziałania panice.

Charakterystyka i definicja zjawiska paniki. Wyszczególniono cechy paniki, wypunktowano przyczyny i oznaki.

Scharakteryzowano definicję i zasady ewakuacji z terenów zagrożonych. Wskazano na różne rodzaje ewakuacji i jej logistykę. Ilustracja 2 przedstawia służby ewakuujące ludzi wymagających pomocy. W rozwinięciu (więcej) opisano rodzaje ewakuacji. Ilustracja 3 przedstawia wóz strażacki i strażaka kierującego ewakuacją grupy ludzi z budynku. Aplikacja 1. to ogólnie przyjęte zasady ewakuacji przedstawione w formie multimedialnej. Polecenie 2 dotyczy funkcji kierownika ewakuacji, zawiera zdjęcie osoby w kamizelce odbłaskowej mówiącej przez głośnik do biegnących ludzi.

Charakterystyka zasad ewakuacji zwierząt. Podkreślono, że to trudne zajęcie ponieważ zwierzęta się boją. Na ilustracji przedstawiono staż pożarną ewakuującą zwierzęta gospodarskie.

Polecenie dotyczy zapoznania się z aplikacją i oceny własnej umiejętności ewakuacji ze szkoły. Gra dydaktyczna - animacja z pytaniami testowymi dotyczącymi zasad ewakuacji z budynku szkoły.

Ewakuacja z budynku szkoły - instrukcja krok po kroku z ilustracjami. Wskazano osoby odpowiedzialnej za ewakuację i konieczność natychmiastowej informacji o zagrożeniu. Najważniejsze znaki ewakuacyjne przedstawia galeria 1. Plan ewakuacji budynku umieszczono na ilustracji 5. Polecenie dla ucznia dotyczy wyjść ewakuacyjnych w szkole.

Charakterystyka zasad zaopatrywania ewakuowanej i poszkodowanej ludności w żywność oraz wodę. Informacja o zasadach dobór produktów żywnościowych dla poszkodowanych. Galeria 2. Zaopatrywanie ludności w żywność zawiera 2 fotografie:

przepakowanie żywności przez służby ze śmigłowca do furgonetki oraz kuchni polowej wydającej posiłki poszkodowanym. Polecenie 5.ma charakter interaktywnej gry uczeń spośród podanych artykułów żywnościowych wybiera te, które można zabrać ze sobą podczas ewakuacji

Tekst dotyczy konieczności zaopatrzenia poszkodowanych w wodę do celów spożywczych i sanitarnych. Organizacja zaopatrzenia w wodę za pomocą cystern i awaryjnych ujęć wody. Fotografia przedstawia cysternę samochodową parkującą na osiedlu mieszkalnym, z której ludzie pobierają wodę.

Podsumowanie, wypunktowanie zagadnień dotyczących ewakuacji: przeciwdziałanie panice, rodzaje ewakuacji, zaopatrzenie w żywność i wodę. Animacja przypominająca instrukcję postępowania w czasie ewakuacji z budynku.

Definicje podstawowych pojęć z zakresu ewakuacji: ewakuacja, panika, samoewakuacja, logistyka, masowe zagrożenie, miejsca bezpieczne, strefa zagrożenia, świadczenia osobiste, świadczenia rzeczowe.

Charakterystyka i definicja zjawiska paniki. Wyszczególniono cechy paniki, wypunktowano przyczyny i objawy. Wskazano na panikę jako zagrożenie. Na ilustracji przedstawiono biegnący tłum i potykających przewracających się ludzi.

Wskazano na panikę jako zagrożenie. Polecenie dla ucznia dotyczy uzasadnienia konieczności przeciwdziałania panice.

Opisano rodzaje ewakuacji. Ilustracja 3 przedstawia wóz strażacki i strażaka kierującego ewakuacją grupy ludzi z budynku.

Tekst wskazuje na konieczność koordynacji współpracy służb i ludności w zakresie ewakuacji. Aplikacja 1. to ogólnie przyjęte zasady ewakuacji przedstawione w formie multimedialnej. Polecenie 2 dotyczy funkcji kierownika ewakuacji, zawiera zdjęcie osoby w kamizelce odblaskowej mówiącej przez głośnik do biegnących ludzi.

Charakterystyka zasad ewakuacji zwierząt. Podkreślono, że to trudne zajęcie ponieważ zwierzęta się boją. Na ilustracji przedstawiono staż pożarną ewakuującą zwierzęta gospodarskie.

Charakterystyka zasad zaopatrywania ewakuowanej i poszkodowanej ludności w żywność oraz wodę. Informacja o zasadach dobór produktów żywnościowych dla poszkodowanych. Galeria 2. Zaopatrywanie ludności w żywność zawiera 2 fotografie: przepakowanie żywności przez służby ze śmigłowca do furgonetki oraz kuchni polowej wydającej posiłki poszkodowanym. Polecenie 5.ma charakter interaktywnej gry uczeń spośród podanych artykułów żywnościowych wybiera te, które można zabrać ze sobą podczas ewakuacji.

Bibliografia:

- Źródło: *Słownik Języka Polskiego PWN*, dostępny w internecie: <https://sjp.pwn.pl/sjp/panika;2570474.html> [dostęp 20.05.2021].
- Źródło: dostępny w internecie: <https://www.znakowo.pl/blog/fotoluminescencyjne-znaki-bezpieczenstwa/> [dostęp 24.03.2021].
- Źródło: Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, *Bądź gotowy – poradnik na czas kryzysu i wojny*, dostępny w internecie: <https://www.gov.pl/web/rcb/badz-gotowy--poradnik-na-czas-kryzysu-i-wojny>.

Ewakuacja ludności i zwierząt

Największym zagrożeniem dla sprawnego i skutecznego przebiegu ewakuacji nie jest wcale skala, rozmiar i charakter sytuacji kryzysowej. Jest nim panika – stan emocjonalny, który w czasie poczucia zagrożenia może dotknąć każdego z nas. Dlatego też, o powodzeniu i sprawnym przebiegu ewakuacji, decyduje przede wszystkim spokój i opanowanie osób ewakuowanych oraz stosowanie się do wytycznych odpowiednich służb.

Oznaczenie kierunku do wyjścia ewakuacyjnego w prawo.

Źródło: Pixabay, © michaelmep, Licencja niewyłączna.

Znajdź w dostępnych Ci materiałach informacje dotyczące zagrożeń dla ludności w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Możesz również poszerzyć swoją wiedzę, korzystając z innego e-materiału pt. [Ostrzeganie i alarmowanie](#).

Nauczysz się

- wymieniać przyczyny, objawy oraz sposoby przeciwdziałania panice,
- opisywać zasady sprawnego ewakuacji,
- wyjaśniać zasady zaopatrywania ewakuowanej ludności w żywność oraz wodę.

1. Panika – definicja, przyczyny, sposoby przeciwdziałania

Słownik Języka Polskiego PWN definiuje się panikę jako „*nagły, niepohamowany, często nieuzasadniony strach, ogarniający zwykle większą liczbę ludzi*”¹. Ta krótka i zwięzła definicja oddaje najważniejsze **cechy paniki**, do których zalicza się:

- nagły i nieoczekiwany wybuch silnego i szybko rozprzestrzeniającego się strachu (będącego możliwym powodem gwałtownej i niekontrolowanej ucieczki),
- urojenie lub wyolbrzymienie niebezpieczeństwa,
- zaćmienie świadomości.

Panika może mieć różne **przyczyny**, wśród których wymienić można:

- plotki i nieprawdziwe (niesprawdzone) informacje,
- poczucie stałego zagrożenia,
- poczucie bezsilności i niepewności,
- brak wiedzy o zorganizowanej pomocy,
- dużą zmienność sytuacji,
- dezorganizację, chaos,
- zmęczenie i brak snu,
- brak lub niedobór pożywienia i wody,
- widok poszkodowanych oraz ofiar,
- zniszczenia (zburzone budynki, powalone drzewa, zniszczone pojazdy),
- w czasie wojny, również akcje dywersyjne przeciwnika.

Głównym **objawem paniki** jest gwałtowna, niekontrolowana ucieczka, która prowadzi do ogromnego chaosu, czego przykład można zaobserwować na ilustracji poniżej.

Do jej typowych oznak zalicza się:

- mocne bicie serca,
- przyspieszenie tętna,
- intensywne pocenie się,
- duszności,
- ból w klatce piersiowej,
- zawroty głowy,
- omdlenia,
- drżenie mięśni,
- nudności,
- drętwienie kończyn,
- błądność.

Panika - malowidło zostało wykonane na bazie rzeczywistego zdjęcia przedstawiającego panikę na imprezie Love Parade w Duisburgu w 2010 roku. Panika ogarniająca tłum może spowodować nawet utratę życia i zdrowia.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zachowanie ludzi, gdy ogarnia ich panika, stanowi bardzo niebezpieczną sytuację. Wskutek nieprzemyślanych i nieskoordynowanych działań, człowiek może doprowadzić do zaprószenia ognia lub zranienia innych osób. Bardzo często, gdy ludzie uciekają z miejsca wypadku, myślą głównie o własnym przetrwaniu i niejednokrotnie traktują innych ludzi. Takie postępowanie może zagrażać zdrowiu i życiu. Dlatego istotne jest umiejętne **przeciwdziałanie zagrożeniom oraz odpowiednio szybkie ich zwalczanie**. Bardzo ważną rolę odgrywa tu efektywna **edukacja dla bezpieczeństwa**. Dzięki niej ludzie zapoznają się z zasadami postępowania na wypadek różnych niebezpieczeństw. Ponadto najlepiej jest dowiedzieć się od osób, które kierują ewakuacją, **z jakim zagrożeniem mamy do czynienia, jaka jest jego skala i przewidywane skutki**. Bardzo niebezpieczne jest rozpowszechnianie plotek. Wiadomości niesprawdzone często są wyolbrzymiane przez kolejne osoby, dlatego nie należy ich powtarzać ani w nie bezkrytycznie wierzyć.

Polecenie 1

Czy na miejscu zdarzenia rzeczywiście istotną kwestią jest przeciwdziałanie panice?
Odpowiedź uzasadnij.

2. Ewakuacja z terenów zagrożonych

Ewakuacją nazywamy zorganizowane przemieszczenie ludzi (czasami również z ich dobytkiem) oraz zwierząt z terenów zagrożonych (np. wojną lub klęską żywiołową) na obszar bezpieczny. Ewakuacją może być zarówno działanie przeprowadzane na niewielką skalę (np. wyprowadzenie ludzi z pojedynczego budynku, co przedstawia fotografia z podpisem Ewakuacja), jak również akcja, stanowiąca duże i złożone przedsięwzięcie **logistyczne** (np. podczas powodzi lub działań wojennych).

Ewakuacja - Sprawna ewakuacja może uchronić wiele osób przed grożącym im niebezpieczeństwem.

Źródło: Tomorrow Sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ogólnie wyróżnia się dwa rodzaje ewakuacji: **planową** oraz **doraźną**.

Ewakuacja planowa polega na przemieszczeniu ludności z miejsc zagrożonych, np. terenów przewidywanych działań zbrojnych, obiektów użyteczności publicznej lub zakładów pracy, zgodnie z wcześniej przygotowanym planem. Taką ewakuację organizuje się w czasie pokoju, a realizuje w czasie wojny lub w sytuacji zagrożenia.

Ewakuacja doraźna stanowi zaś natychmiastowe przemieszczenie ludności z miejsc, w których wystąpiło bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia, do **miejsc bezpiecznych**.

Niezależnie od rodzaju zagrożenia, wyróżnia się również **samoewakuację**, która jest prowadzona przede wszystkim z wykorzystaniem własnych środków (np. transportowych, kwaterunkowych).

Ewakuacja szkoły stanowi przykład ewakuacji zorganizowanej.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., Wistula (<https://commons.wikimedia.org>), licencja: CC BY 3.0.

W czasie ewakuacji ważne jest sprawne działanie wszystkich zaangażowanych służb ratowniczych, umożliwiające realizację zaplanowanych działań. Aby cały proces przebiegał możliwie najsprawniej, ludność powinna postępować zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami. Ewakuację uznaje się za zakończoną, gdy objęta nią ludność zostanie zakwaterowana w planowanych rejonach rozmieszczenia. Zostały one przedstawione w aplikacji poniżej. Trzeba pamiętać, że każde zachowanie należy dostosować do sytuacji.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P7zFcyOnz>

Ogólnie przyjęte zasady ewakuacji

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 2

Zapoznaj się z poniższym fragmentem opracowania Bądź gotowy. Poradnik na czas kryzysu i wojny, wydanego przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (<https://www.gov.pl/web/rcb/badz-gotowy--poradnik-na-czas-kryzysu-i-wojny>). Na jego podstawie wyjaśnij jak możesz przygotować się do ewakuacji.

((Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Bądź gotowy – poradnik na czas kryzysu i wojny

Ewakuacja może mieć charakter dobrowolny lub przymusowy. Jak się do niej przygotować? Działania prewencyjne:

- utrzymuj rezerwy paliwa - jeżeli to możliwe trzymaj w garażu kanister wypełniony paliwem. Może przydać się w sytuacji konieczności nagłego wyjazdu. Jeśli nie masz możliwości zgromadzenia zapasów, a podejrzewasz, że niebawem będziesz musiał się ewakuować - zatankuj samochód do pełna na najbliższej stacji;
- upewnij się, że masz koło zapasowe i wiesz, jak je wymienić;
- przygotuj się, że system GPS może nie działać. Zaopatrz się w mapy i zaplanuj podstawowe i zapasowe drogi podróży;
- ustal z bliskimi miejsce kontaktowe, do którego udacie się w razie przypadkowego rozdzielenia (miejsce, do którego każdy będzie mógł bez przeszkód dotrzeć). Przed ewakuacją:
- przebierz się w ubranie zapewniające ochronę – pamiętaj o kurtce, butach z grubą podeszwą, i czapce. Załóż spodnie bojówki i ubieraj się 'na cebulkę'. Unikaj kolorów brązowych, zielonych oraz plecaków moro - możesz zostać uznany za żołnierza! zabierz przygotowany

wcześniej plecak ratunkowy, a jeżeli go nie masz, zbierz w jedno miejsce wszystkie najpotrzebniejsze rzeczy;

- przed wyjściem zabezpiecz swój dom – zakręć zawory wody i gazu, odłącz wszystkie urządzenia elektryczne, usuń produkty z lodówki i zamrażarki, zamknij drzwi na klucz;
- jeśli spóźnisz się na zorganizowany przez służby/administrację transport z miejsca ewakuacji – idź pieszo;
- jeśli zdecydujesz się na indywidualną ewakuację, podróżuj z rodziną jednym samochodem. Ograniczysz ryzyko rozdzielenia.

Źródło: Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, *Bądź gotowy – poradnik na czas kryzysu i wojny*, dostępny w internecie: <https://www.gov.pl/web/rcb/badz-gotowy--poradnik-na-czas-kryzysu-i-wojny>.

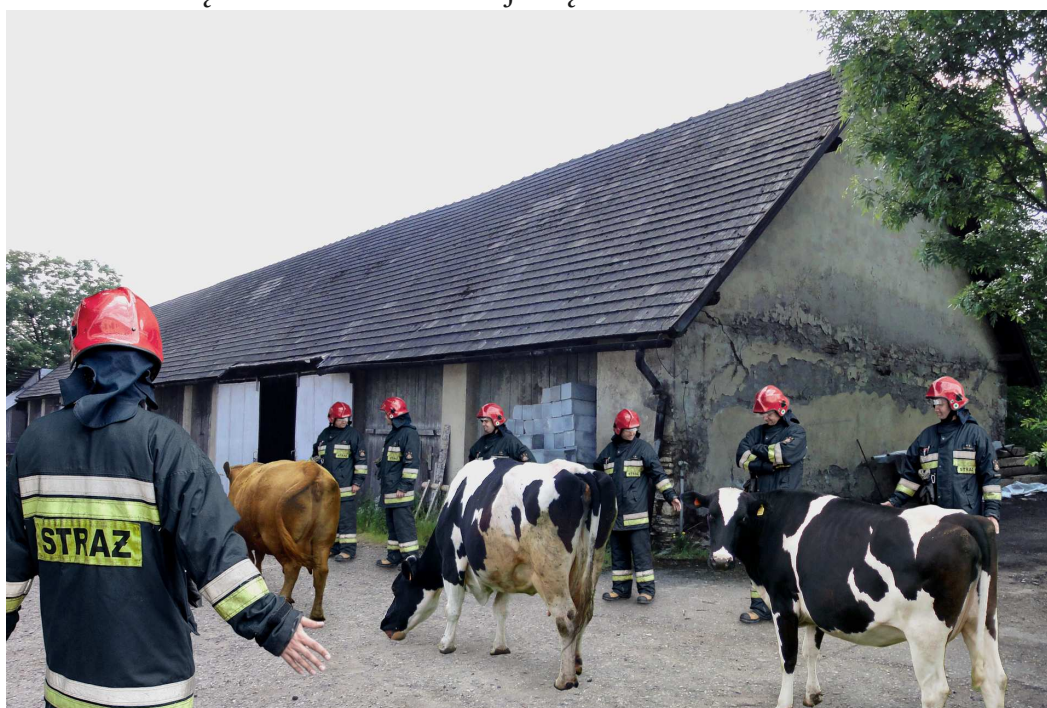
Kierownik ewakuacji

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

3. Ewakuacja zwierząt

Ewakuacja zwierząt jest zadaniem trudnym i skomplikowanym, dlatego ważne jest nabycie odpowiedniej wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Powinna ona odbywać się w taki sposób, aby nie zagrażała życiu i zdrowiu ani ratowników, ani zwierząt.

W sytuacji zagrożenia **zwierzęta odczuwają niepokój i lęk**. Ponadto są one mało odporne na działanie dymu. Gdy przedostanie się on do pomieszczenia, zwierzęta bardzo często układają się na ziemi, utrudniając ewakuację. Dlatego powinno się **rozpocząć wyprowadzanie zwierząt w chwili, kiedy tylko dotrą pierwsze sygnały o możliwym zagrożeniu**. Warto pamiętać o tym, aby podchodzić do zwierząt od przodu, spokojnie i ostrożnie, łagodnie do nich przemawiając. Wyczuwają one zdenerwowanie ratownika i bardzo łatwo im się ono udziela. Zwierzęta wyprowadzane ze strefy zagrożonej, powinny być kierowane do **miejsz bezpiecznych**, z których nie będą mogły się same wydostać. Należy również pamiętać o tym, że w zależności od gatunku ewakuowanych zwierząt podejmuje się odmienne czynności. O ile np. konie i krowy po prostu wyprowadza się z zagród, o tyle drób wynosi się w workach lub w koszach, szybko go potem uwalniając i zapewniając dopływ świeżego powietrza. Małe zwierzęta domowe ewakuuje się w klatkach.

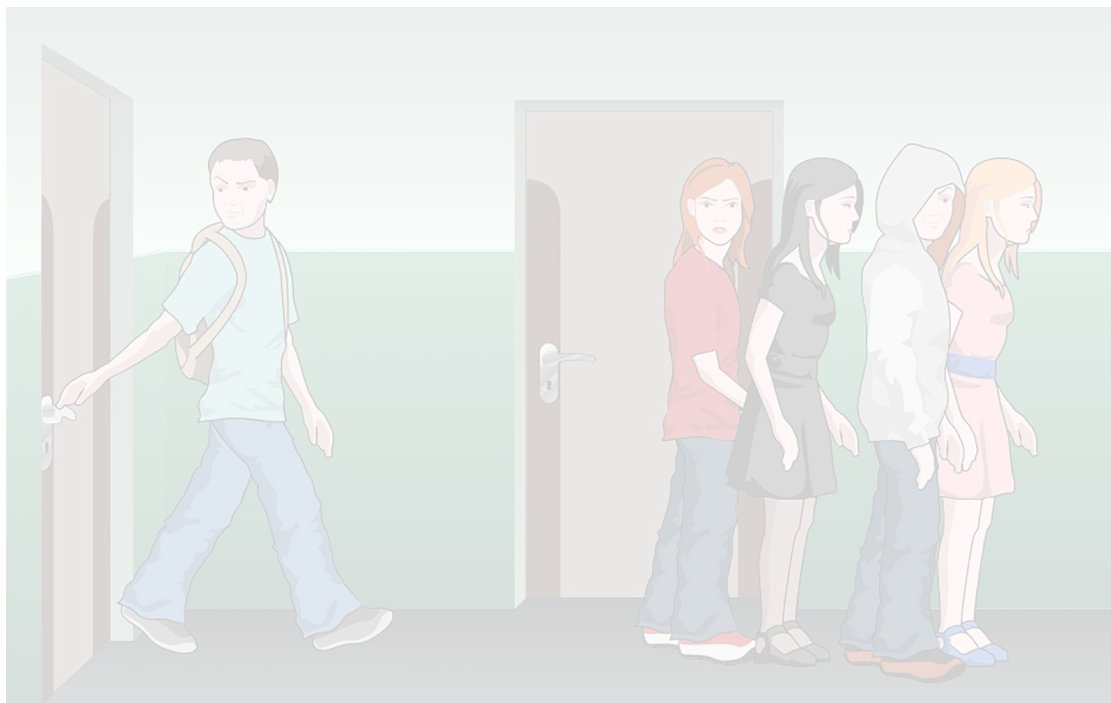
Ewakuacja zwierząt gospodarskich jest dużym przedsięwzięciem, więc powinna być przeprowadzona najwcześniej, jak to możliwe.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., D T G (<https://commons.wikimedia.org>), Neil Bird (<https://www.flickr.com>), Fresco Tours (<https://www.flickr.com>), steve p2008 (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY 3.0.

4. Ewakuacja z budynku

Polecenie 3

Przed zapoznaniem się z tematem sprawdź swoją wiedzę i spróbuj ewakuować się ze szkoły wykorzystując grę.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P7zFcyOnz>

Ewakuacja ze szkoły

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ewakuacja z budynku, np. szkoły, odbywa się na podobnych zasadach, jak ewakuacja z terenów zagrożonych, a decyzję o niej podejmuje zarządca budynku.

Uwaga!

Jeśli na terenie jakiegoś obiektu zauważysz zagrożenie – natychmiast poinformuj kogoś dorosłego o zaistniałym zdarzeniu!

Instrukcja: Ewakuacja ze szkoły

Krok

Po usłyszeniu alarmu musisz niezwłocznie przerwać wykonywane czynności, zamknąć okna i opuścić pomieszczenie. Zamknij za sobą drzwi (tylko na klamkę), najlepiej pozostawiając klucz w zamku.

Opuszczanie klasy

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Nigdy nie należy zamykać drzwi na klucz, gdyż może to uniemożliwić wyjście z pomieszczenia lub budynku innym osobom! Ponadto spowolni to prace służb, które przybędą na miejsce i będą przeszukiwały każde pomieszczenie.

Krok

Po wyjściu upewnij się, że ludzie w sąsiednich pomieszczeniach usłyszeli komunikat i są gotowi do ewakuacji.

Upewnienie się, czy uczniowie z sąsiadujących klas również gotowi są do ewakuacji

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Krok

Kieruj się do wyjść ewakuacyjnych, którymi są zazwyczaj korytarze i klatki schodowe przeznaczone do codziennego użytkowania. Są one oznaczone specjalnymi znakami bezpieczeństwa.

Znak ewakuacyjny

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Krok

W czasie ewakuacji nie korzystaj z wind, dźwigów, kanałów itp.

Zakaz korzystania z windy w czasie ewakuacji

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Krok

Jeżeli drogi ewakuacyjne są zadymione, staraj się trzymać głowę jak najniżej – w dolnych partiach jest najmniej dymu i najwięcej tlenu. Idź wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji.

Sposób poruszania się w zadymionym pomieszczeniu

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Krok

Nie odłączaj się od grupy. Jeśli ewakuowana jest szkoła, nauczyciel, który był z tobą w klasie, jest odpowiedzialny za całą grupę i on kieruje jej ewakuacją.

W trakcie ewakuacji nie wolno odłączać się od grupy

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Krok

Stosuj się do poleceń osoby prowadzącej ewakuację – ona najczęściej zna budynek bardzo dobrze i najszybciej cię z niego wyprowadzi.

Kierowanie ewakuacją

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W zależności od oświetlenia drogi ewakuacyjne można oznaczać znakami **fotoluminescencyjnymi**, podświetlanymi, lub takimi i takimi jednocześnie. Najważniejsze znaki ewakuacyjne przedstawia poniżej.

Znaki ewakuacyjne

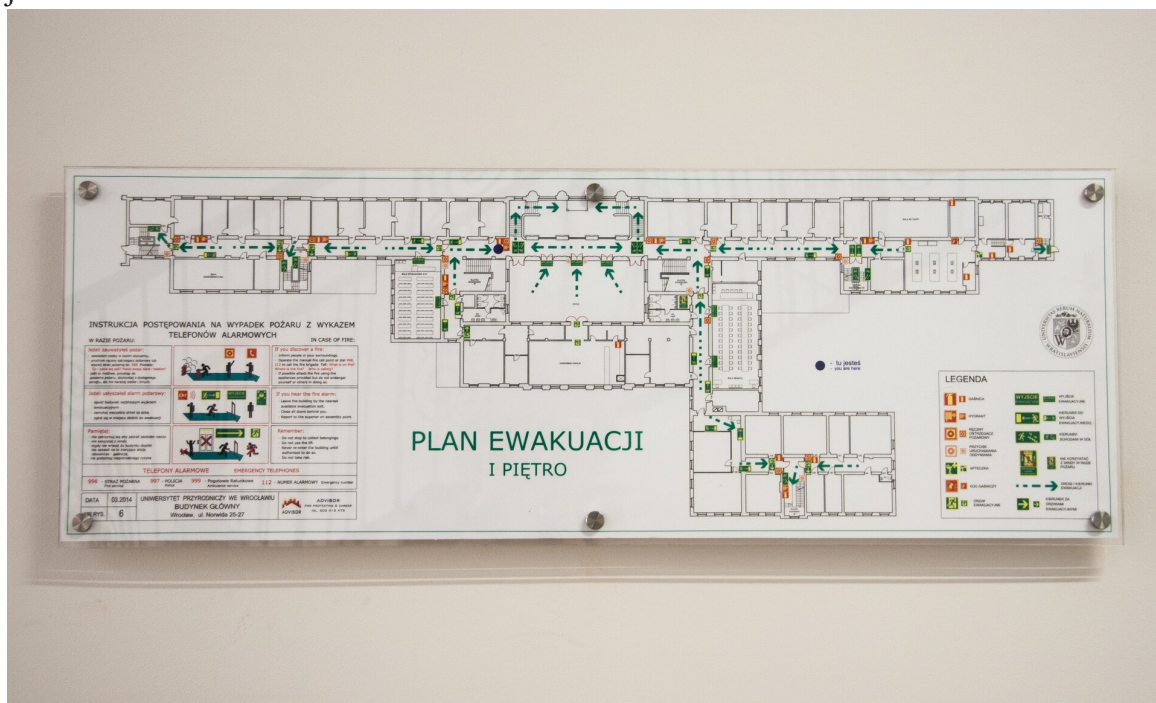
Źródło: Aleksandra Ryczkowska, Pz (<http://commons.wikimedia.org>), Epop (<http://commons.wikimedia.org>), Zuo (<http://commons.wikimedia.org>), licencja: CC BY 3.0.

Znaki ewakuacyjne

Źródło: Aleksandra Ryczkowska, Pz (<http://commons.wikimedia.org>), licencja: CC BY 3.0.

Dodatkowo wszystkie budynki użyteczności publicznej (w tym szkoły) są wyposażone w **plany ewakuacji**. Są na nich zaznaczone m.in. drogi ewakuacyjne oraz miejsca rozmieszczenia sprzętu pożarniczego. Przykład takiego planu został zaprezentowany poniżej.

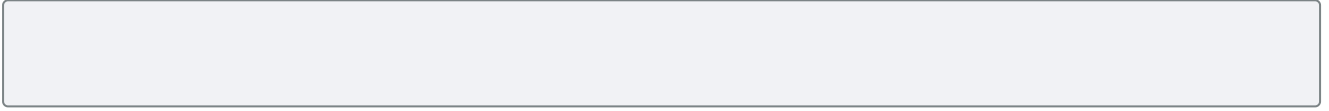

Plan ewakuacji - powinien być umieszczony w miejscu dostępnym dla każdej przebywającej w budynku osoby.

Źródło: Aleksandra Ryczkowska, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 4

Dowiedz się, gdzie w twojej szkole znajdują się wyjścia ewakuacyjne oraz miejsce zbiórki do ewakuacji.

5. Zasady zaopatrywania w żywność oraz wodę

W trakcie ewakuacji oraz sytuacji zagrożenia ważne jest odpowiednie zaopatrywanie ludności w żywność oraz wodę. Ich dostawy są organizowane w dwóch wariantach:

- dla osób przebywających w rejonie dotkniętym sytuacją kryzysową – do miejsc zamieszkania bądź ukrycia,
- dla ludności ewakuowanej – do miejsca tymczasowego zakwaterowania.

O tym, jakie produkty żywnościowe zostaną dostarczone ludności poszkodowanej, decyduje przede wszystkim sytuacja, w jakiej się ona znajduje. Jeśli tymczasowe miejsca zakwaterowania będą wyposażone w sprzęt umożliwiający samodzielne przygotowanie posiłków, wówczas dostarcza się podstawowe produkty żywnościowe, przeznaczone do samodzielnego przygotowania, takie jak na pierwszej fotografii w **poniższej galerii**.

W przypadku gdy samodzielne przyrządzanie posiłków jest niemożliwe, organizuje się **punkty zbiorowego żywienia**. Wówczas posiłki są rozdawane np. w szkołach, stołówkach, miejscowych zakładach pracy lub dowożone do innych miejsc pobytu ludności.

Zaopatrywanie ludności w żywność suchą

Źródło: Staff Sgt. Terra C. Gatti (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY 2.0.

Zorganizowana kuchnia polowa

Źródło: Lesley Show (<https://www.flickr.com>), licencja: CC BY 2.0.

W sytuacji zagrożenia ważne jest również samodzielne przygotowanie zapasów żywności. Warto pamiętać, aby:

- nie zajmowały zbyt dużo miejsca,
- były produktami wysokokalorycznymi, lekkostrawnymi i nadającymi się do przechowywania przez dłuższy czas,
- były zdatne do spożycia na zimno lub ewentualnie po lekkim podgrzaniu.

Polecenie 5

Spośród podanych artykułów żywnościowych wybierz te, które można zabrać ze sobą podczas ewakuacji.

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/P7zFcyOnz>

Kompletowanie zapasów na wypadek ewakuacji

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Bardzo ważne w sytuacjach kryzysowych są nie tylko dostawy żywności, ale również dostarczanie **wody** – zarówno przeznaczonej do picia, jak i do celów gospodarczych. Organizuje się je zazwyczaj w wypadku zniszczenia, zanieczyszczenia bądź skażenia istniejących ujęć wodnych i studni.

W sytuacji kryzysowej przeważnie organizowane są dostawy w **cysternach samochodowych** oraz w przewoźnych zbiornikach, które w systemie całodobowym dostarczają wodę ludności poszkodowanej. W tym przypadku dystrybucję (dostawy) zapewniają głównie przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji. Dysponują one środkami do przewozu wody pitnej. Warto jednak zaznaczyć, że wkład w jej transport mogą mieć również **pododdziały Sił Zbrojnych** oddelegowane do pomocy ludności cywilnej.

Biała cysterna samochodowa z napisem woda pitna.

Źródło: Šjů (<http://commons.wikimedia.org>), licencja: CC BY 2.0.

Tak opisane rozwiązania są jednak mało wydajne, ponieważ wśród ludności poszkodowanej istnieje duże zapotrzebowanie na wodę. Znacznie skuteczniejsze jest wcześniejsze przygotowanie, a następnie możliwie szybkie uruchomienie **awaryjnych ujęć wody**. Ważnym źródłem mogą być również ujęcia wodne oraz studnie, udostępniane (lub budowane) w związku z obowiązkiem **świadczeń osobistych i rzeczowych**.

Należy pamiętać, że dostęp do wody podczas kryzysu i wojny może być utrudniony. Warto zabezpieczyć 14 litrów wody na każdego mieszkańca domu – jest to ilość, która pozwoli na przetrwanie tygodnia bez dostępu do bieżącego źródła. Zapasy żywności należy przechowywać w chłodnym, suchym i ciemnym miejscu. Nie należy gromadzić produktów wymagających chłodzenia i obróbki cieplnej przy przygotowaniu – najodpowiedniejsze są takie z długą datą ważności, które można zjeść na zimno – batony, konserwy, dania gotowe, suche pieczywo.

W sytuacjach ekstremalnych istnieją również sposoby na pozyskanie wody występującej w środowisku naturalnym. Źródłem wody w terenie mogą być strumyki i rzeki ale też woda opadowa w postaci deszczówki, rosa na roślinach a w porze zimowej rozpuszczony śnieg. Pożywienie w warunkach naturalnych możesz pozyskać np. zbierając jadalne rośliny (owoce, warzywa). Ludzki organizm składa się w około 70% z wody, która ogrywa niezwykle istotną rolę. Bez wody człowiek jest w stanie przeżyć około 3-4 dni natomiast bez pożywienia około 3 tygodnie (zależnie od cech osobniczych i warunków pogodowych).

6. Podsumowanie

- **Panika** stanowi największe zagrożenie dla sprawnego i efektywnego przebiegu ewakuacji.
- Głównym objawem paniki jest gwałtowna, niekontrolowana ucieczka.
- Bardzo istotne jest umiejętne przeciwdziałanie panice i odpowiednio szybkie zwalczanie zagrożeń mogących ją wywołać. Niezwykle ważną rolę odgrywa tu **edukacja dla bezpieczeństwa** – ludność powinna być zaznajomiona z metodami przeciwdziałania sytuacjom nadzwyczajnym i zasadami postępowania w momencie ich wystąpienia.
- **Ewakuacja** to zarówno działania przeprowadzane na stosunkowo niewielką skalę, np. wyprowadzenie ludzi z pojedynczego budynku, jak również akcje stanowiące złożone przedsięwzięcie logistyczne, np. podczas powodzi lub działań wojennych.
- Wyróżnia się dwa rodzaje ewakuacji: **planową** oraz **doraźną**.
- W czasie ewakuacji istotne jest odpowiednie postępowanie, które należy dostosować do okoliczności zdarzenia. Zawsze natomiast należy postępować zgodnie z poleceniami odpowiednich służb.
- W trakcie ewakuacji oraz w sytuacji zagrożenia ważne jest odpowiednie **zaopatrywanie ludności w żywność oraz wodę**.
- Obejrzyj animację i przypomnij sobie instrukcję postępowania w czasie ewakuacji z budynku.

Film dostępny pod adresem [/preview/resource/RxUKnyotQLuSe](#)

Ewakuacja z budynku

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., Kevin MacLeod (<http://incompetech.com>), Krzysztof Jaworski, licencja: CC BY 3.0.

Ewakuacja z budynku – w filmie lektor opisuje to, co jest zawarte w tekście powyżej, jak krok po kroku opuścić budynek w razie zagrożenia.

7. Słowniczek

Definicja: ewakuacja

przemieszczenie się ludności, zwierząt i transport mienia z rejonów, w których występują zagrożenia, do miejsc bezpiecznych

Definicja: logistyka

planowanie i organizacja skomplikowanego przedsięwzięcia

Definicja: masowe zagrożenie

sytuacja obejmująca duży obszar, wywołana działaniem sił natury, awariami technicznymi bądź innymi zdarzeniami, która może prowadzić do utraty zdrowia, życia ludzkiego lub wystąpienia szkody w mieniu albo środowisku

Definicja: miejsca bezpieczne

rejony i obszary, na których w rozpatrywanym aktualnie czasie nie występuje zagrożenia życia i zdrowia ludzi oraz zwierząt ani środowiska i mienia

Definicja: panika

nagły, niepohamowany, często nieuzasadniony strach ogarniający zwykle większą liczbę ludzi

Definicja: samoewakuacja

polega na przemieszczeniu się ludności z rejonów, w których może wystąpić lub wystąpiło bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia, poza strefę zagrożenia – jest prowadzona przede wszystkim z wykorzystaniem własnych możliwości (transportowych, zakwaterowania itp.)

Definicja: strefa zagrożenia

miejsce lub rejon, w którym występują zagrożenia życia lub zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska i mienia, spowodowane przez naturalne katastrofy, awarie techniczne lub inne zagrożenia

Definicja: świadczenia osobiste

obowiązki, które mogą być nałożone na obywateli polskich (pomiędzy 16. a 60. rokiem życia); polegają na wykonywaniu różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obrony państwa albo zwalczania klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków

Definicja: świadczenia rzeczowe

obowiązki, które w sytuacjach kryzysowych mogą być nałożone na urzędy i instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, a także na osoby fizyczne; polegają na oddaniu do używania posiadanych nieruchomości i innych rzeczy ruchomych na cele przygotowania obrony państwa

Definicja: znaki fotoluminescencyjne

fotoluminescencja jest jednym z typów luminescencji, czyli zjawiska wytwarzania światła pod wpływem nietermicznych czynników. Czynnikiem wzbudzającym fotoluminescencję (tym, który powoduje, że fotoluminescencyjne znaki bezpieczeństwa świecą w ciemności) jest promieniowanie widzialne i ultrafioletowe. Innymi słowy, wykonane w odpowiedniej technologii znaki fotoluminescencyjne są bardzo użyteczne w czasie ewakuacji, gdyż świecą jakiś czas po zniknięciu oświetlenia, czy to naturalnego, czy sztucznego

8. Zadania

Ćwiczenie 1

Wskaż, które zdania są prawdziwe, a które – fałszywe.

	Prawda	Fałsz
W przypadku, gdy samodzielne przyrządzanie posiłków będzie niemożliwe, zostaną zorganizowane punkty żywienia zbiorowego (np. w szkołach).	☐	☐
Jeśli tymczasowe miejsca zakwaterowania będą posiadać sprzęt umożliwiający samodzielne przygotowanie posiłków, wówczas zaopatrzenie w żywność ograniczy się do dostaw podstawowych produktów żywnościowych przeznaczonych do samodzielnego przygotowania.	☐	☐
Jeśli ewakuacja ludności do tymczasowych miejsc zakwaterowania będzie wymagała dłuższego transportu, to wówczas zostanie zorganizowane żywienie podczas podróży.	☐	☐
Dostawy wody organizuje się zazwyczaj w wypadku zniszczenia, zanieczyszczenia, bądź skażeń wykorzystywanych ujęć wodnych i studni.	☐	☐
Wybierając artykuły żywnościowe, które mają stanowić zapas na wypadek zagrożenia, warto zwrócić uwagę na to, aby były one tłuste i ciężkostrawne, gdyż najważniejsze jest zapewnienie odpowiedniej ilości energii.	☐	☐
W sytuacji kryzysowej zazwyczaj organizuje się dostawy wody w cysternach samochodowych oraz w przewoźnych zbiornikach, które raz na dobę dostarczają wodę poszkodowanej ludności.	☐	☐

Ewakuacja

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 2

Zaznacz przyczyny paniki.

☐ zniszczenia

☐ intensywne pocenie się

☐ widok i liczba poszkodowanych oraz ofiar

☐ przyspieszenie tętna

☐ bladość

☐ zawroty głowy

☐ mocne bicie serca

☐ niesprawdzone informacje

☐ nudności

☐ poczucie dezorientacji

☐ duszności

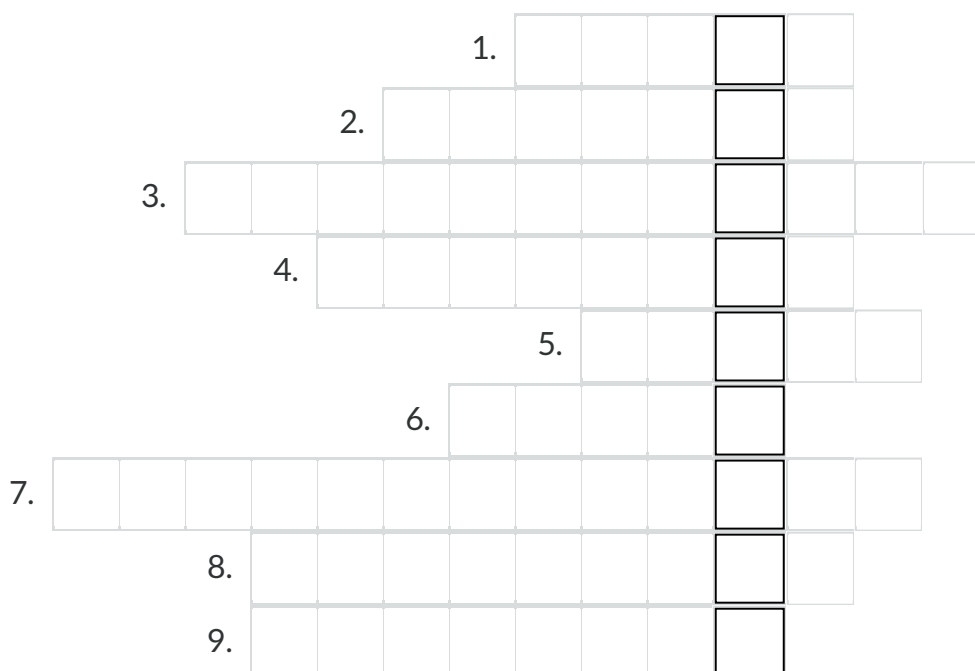
☐ ból w klatce piersiowej

Ewakuacja

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Rozwiąż krzyżówkę.

1. Wyznaczona i oznakowana osoba, do której zadań należy m.in. komunikacja z ewakuowanymi, utrzymywanie dyscypliny oraz zarządzanie informacją.
2. Rodzaj ewakuacji, polegający na przemieszczeniu ludności z miejsc zagrożonych zgodnie z wcześniej przygotowanym planem.
3. Na zapasy żywności powinny składać się produkty wysokokaloryczne, nadające się do przechowywania przez dłuższy czas oraz ...
4. Główny zbiorowy objaw paniki, najczęściej gwałtowny i niekontrolowany.
5. Nigdy nie należy zamykać drzwi na ..., gdyż może to uniemożliwić wyjście z pomieszczenia lub budynku innym osobom, a także spowolnić prace służb ratowniczych.
6. Nie należy z niej korzystać w trakcie ewakuacji z budynku nawet wtedy, gdy przebywa się na wyższych piętrach.
7. Rodzaj ewakuacji prowadzonej przede wszystkim z wykorzystaniem własnych możliwości (transportowych, zakwaterowania itp.).
8. Środek masowego przekazu wykorzystywany m.in. do powiadamiania ludności o ewakuacji.
9. Jest wykorzystywana podczas organizacji dostaw wody pitnej.

Ewakuacja

Źródło: Michał Banaś, licencja: CC BY 3.0.